

E K S A M E N

Emnekode: JUR 108

Emnenavn: Rettsstat og menneskerettigheter

Dato: 19. desember 2014

Varighet: 4 timer

Antall sider inkl. forside: 2

Tillatte hjelpemidler: Lovtekst og traktatstekst, i lovsamling, traktatsamling eller særtrykk (også materialsamlingen utarbeidet ifm NIRI). Engelsk-norsk ordbok.

Merknader: Eksamen består av en teoretisk og en praktisk oppgave. Begge skal besvares. Ved karakterfastsettelsen teller teorioppgaven $\frac{1}{4}$. Den praktiske oppgaven teller $\frac{3}{4}$.

A. Teoretisk oppgave:

Straffebegrepet i Grunnlovens § 96 sammenlignet med straffebegrepet i EMK art. 6.

B. Praktisk oppgave:

I november 2009 flyktet Isfan og Jasmin fra Afghanistan med sine to barn. Etter noen år i Jordan reiste familien videre med båt til Italia, der de ankom i juli 2013. De ble tatt imot og registrert av utlendingsmyndighetene, og etter to netter i et ankomstsenter ble de overført til et såkalt Mottakssenter for Asylsøkere hvor de skulle oppholde seg inntil søknaden om asyl ble avgjort. Far og den eldste sønnen, som nå var blitt 11 år, ble her innlosjert på en sovesal for menn med 50 sengeplasser, mens mor fikk et eget rom for seg og de to yngste barna, en datter på åtte og en sønn på to som var født i Jordan. Dette rommet befant seg på kvinnesiden av senteret, og selv om far og eldstesønnen var velkomne til å oppholde seg der på dagtid, ble kjønnene skilt fra hverandre nattestid i et forsøk på å beskytte kvinnene mot vold og overfall. Stemningen på senteret var urolig, og tydelig preget av den lange saksbehandlingstiden for asylsøknader som gjorde at flere ufrivillig fikk svært langvarige opphold der. Det var ikke uvanlig at søknadsbehandlingen, selv i forholdsvis «enkle» saker, kunne ta flere år. Dette var naturligvis en stor psykisk belastning for de det gjaldt, og det hadde vært flere tilfeller av aggressiv og utagerende oppførsel som personalet ved senteret hadde hatt problemer med å bringe under kontroll. Livet ved senteret bar også preg av en viss knapphet på

ressurser, da det på grunn av stor pågang måtte huse flere beboere enn det var bygget for. Blant annet var det stort press på baderomsfasilitetene.

Stemningen ble stadig mer amper, og det brøt ut flere voldelige episoder mellom ulike grupperinger av asylsøkere. Familiefaren Isfan forsøkte i det lengste å holde seg utenfor disse grupperingene for å unngå bråk, men de italienske myndighetenes saksbehandling trakk ut, og da han en kveld i mars 2014 ble grundig banket opp av folk som derpå tilegnet seg flere av familiens eiendeler, var begeret fullt. Så snart Isfan var på bedringens vei la familien ut på den lange reisen mot Norge.

Ekteparet søkte asyl i Norge i juni 2014. Under registreringsprosessen ble det klart at de hadde kommet til Norge via Italia, og det følger da av reglene under Dublin-systemet, som også er tatt inn i det norske lovverket, at søknaden om asyl skal behandles der. I samsvar med dette vedtok de norske myndighetene tidlig på høsten 2014 å sende familien tilbake. De kontaktet italienske myndigheter, som aksepterte å ta imot familien og garanterte at de ville gjøre det som sto i deres makt for å unngå at noen av familiemedlemmene på ny skulle bli utsatt for vold. Forberedelsene til utsendelse ble påbegynt.

Isfan og Jasmin, som var svært urolige for hva som kom til å møte dem i tilfelle de ble sendt tilbake, klaget på vedtaket. Da det likevel ble opprettholdt, oppsøkte de advokat, som skaffet dem fri rettshjelp og som hjalp dem å ta saken til retten. Etter forgjeves å ha uttømt alle nasjonale rettsmidler klaget advokat Lund på familiens vegne staten Norge inn for EMD. Hun hevdet at forholdene på de italienske mottakssentrene utgjorde umenneskelig og nedverdiggende behandling i strid med art. 3. I tillegg var det svært sannsynlig at familien på nytt ville bli skilt fra hverandre, noe som utgjorde et inngrep i deres rett til familieliv etter art. 8. I lys av den lange saksbehandlingstiden for asylsøknader kunne adskillelsen komme til å vare i årevis, noe som var klart uforholdsmessig etter EMK. Selv om disse inngrepene rett nok ikke truet fra staten Norge pliktet Norge å verne Isfan og Jasmin og barna mot disse krenkelsene ettersom de for øyeblikket befant seg innenfor Norges jurisdiksjon. Familien kunne derfor ikke sendes ut av landet.

Staten på sin side mente for det første at den ikke kunne holdes ansvarlig for hva mottakerstaten ville foreta seg såfremt utsendelsen i seg selv var lovlig, særlig ikke ettersom Italia selv hadde ratifisert EMK. Norge måtte da kunne gå ut fra at Italienske myndigheter ville overholde sine konvensjonsforpliktelser, og eventuelle unnlater av dette kunne uansett ikke legges den norske staten til last. Etter statens mening var dette imidlertid ikke avgjørende, da forholdene ved det italienske mottakssenteret uansett ikke utgjorde noen krenkelse. For det første måtte forholdene på senteret sees i lys av den pressede økonomien til den italienske staten samt den store pågangen av asylsøkere i senere tid. At Italia valgte å ikke bruke ytterligere ressurser på folk som ikke hørte hjemme der i landet kunne vanskelig regnes som «umenneskelig». Det var naturligvis uheldig at Isfan var blitt utsatt for vold, men dette var jo ikke noe den italienske staten kunne holdes ansvarlig for, all den tid volden ble utøvet av andre asylsøkere. Ergo kunne heller ikke Norge pålegges noe ansvar for dette. Staten Norge sa seg for så vidt enig i at det ville være et visst inngrep i familielivet dersom familien på nytt måtte oppholde seg på ulike steder deler av døgnet, men dette var klart innenfor det Italia hadde anledning til etter EMK-systemet. Og selv om EMD mot formodning skulle komme til at inngrepet ikke var i samsvar med vilkårene i art. 8 var det uansett uten betydning ettersom art. 8 ikke hadde noen ekstraterritoriell virkning.

Ta stilling til om utsendelsen vil utgjøre et brudd på Norges forpliktelser etter EMK.